

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia

18.05

2022 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej
K W o zbadanie zgodności:

art. 15zzu ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842, ze zm.) w zakresie, w jakim „przepis ten przewiduje, iż «w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 nie wykonuje się tytułów wykonawczych nakazujących opróżnienie lokalu mieszkalnego» – (bez prawa do odszkodowania dla wierzyciela, a także bez ustalenia granic czasowych wprowadzonych stanem zagrożenia epidemicznego oraz stanem epidemii, co skutkuje brakiem ochrony prawa własności wierzyciela, niezasadnym ograniczeniem prawa własności wierzyciela, brakiem ochrony prawnej życia prywatnego wierzyciela, preferowaniem praw dłużnika z pominięciem praw wierzyciela, stanem braku wykonywania prawomocnych wyroków, tj. naruszeniem prawa do Sądu)”,

z art. 21 ust. 1 w związku z art. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 47 w związku z art. 31 ust. 3, art. 64 w związku z art. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

postanawia:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Jakub Stelina

U Z A S A D N I E N I E

1. W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 6 kwietnia 2021 r. (data nadania), K W (dalej: skarżąca) reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

1.1. Wyrokiem z marca 2018 r. (sygn. akt) Sąd Rejonowy w K , w sprawie z powództwa skarżącej przeciwko najemcy należącego do niej lokalu mieszkalnego (dalej też: pozwany lub dłużnik):

nakazał pozwanemu, aby opuścił i opróżnił lokal mieszkalny i wydał go w stanie wolnym skarżącej (punkt I sentencji);

ustalił, że pozwanemu nie przysługuje uprawnienie do lokalu socjalnego (punkt II sentencji);

zasądził od pozwanego na rzecz skarżącej zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania (punkt III sentencji).

Sąd Okręgowy w K w wyroku z stycznia 2019 r. (sygn. akt) oddalił apelację pozwanego od powyższego orzeczenia.

Wykonanie wyroku z marca 2018 r. zostało skierowane do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K (dalej: komornik).

1.2. Pełnomocnik skarżącej 24 września 2020 r. skierował do komornika wnioski o „niezwłoczne podjęcie działań mających na celu wykonanie tytułu wykonawczego w postaci eksmisji” pod rygorem złożenia skargi na przewlekłość postępowania egzekucyjnego.

Postanowieniem z października 2020 r. (sygn. akt kom.) komornik odmówił wykonania zawnioskowanej czynności w oparciu o art. 15zzu ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842, ze zm.; dalej: ustawa marcowa).

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone października 2020 r. przez pełnomocnika skarżącej. W odpowiedzi na tę skargę, w piśmie z października 2020 r., komornik wskazał, że egzekucję uniemożliwiają przeszkody natury prawnej (art. 15zzu ustawy marcowej) oraz faktycznej (przekazanie akt egzekucyjnych do Sądu

Rejonowego w K oraz do Prokuratury Rejonowej w K w związku ze skargami i zawiadomieniami złożonymi przez dłużnika).

Sąd Rejonowy w K postanowieniem z stycznia 2021 r. (sygn. akt 20), oddalił skargę na postanowienie komornika z października 2020 r. Następnie, postanowieniem z lutego 2021 r. (sygn. akt), sąd ten odrzucił wnioski o sporządzenie uzasadnienia pisemnego do orzeczenia z stycznia 2021 r. z powodu jego niezaskarżalności oraz odmówił doręczenia odpisu orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

2. Zdaniem skarżącej art. 15zuz ust. 1 ustawy marcowej przez to, że „nie ma żadnego uzasadnienia sanitarnego, epidemiologicznego i nie chroni zdrowia” narusza konstytucyjne zasady ochrony własności oraz ochrony prawnej życia prywatnego, a także jest niezgodny z konstytucyjnym prawem do sądu.

3. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 14 maja 2021 r. (którego odpis został doręczony pełnomocnikowi skarżącej 24 maja 2021 r.) na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżąca została wezwana do usunięcia braku formalnego skargi konstytucyjnej przez doręczenie pełnomocnictwa szczególnego uprawniającego także do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej w odniesieniu do sprawy, w związku z którą złożona została skarga konstytucyjna (wraz z czterema kopiami).

We wniesionym do Trybunału 26 maja 2021 r. (data nadania) piśmie procesowym skarżąca wykonała powyższe zarządzenie.

4. W piśmie procesowym, zatytułowanym „Wniosek” i wniesionym do Trybunału 2 maja 2022 r. (data nadania), skarżąca podtrzymała zarzuty sformułowane w skardze konstytucyjnej oraz podniosła, że mimo uchylecia art. 15zuz ust. 1 ustawy marcowej w sprawie zasadne jest zastosowanie art. 59 ust. 3 u.o.t.p.TK.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej:

u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. Przedmiotem kontroli w niniejszej sprawie uczyniono art. 15zzu ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.; dalej: ustawa marcowa), zaś jako wzorce kontroli skarżąca powołała cztery grupy przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej:

art. 21 ust. 1 w związku z art. 2 w związku z art. 31 ust. 3;

art. 45 ust. 1 w związku z art. 2;

art. 47 w związku z art. 31 ust. 3;

art. 64 w związku z art. 2 w związku z art. 31 ust. 3.

3. W pierwszej kolejności Trybunał zwraca uwagę, że art. 15zzu został dodany do ustawy marcowej 31 marca 2020 r. przez art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568) i stanowił wówczas, co następuje:

„W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 nie wykonuje się tytułów wykonawczych nakazujących opróżnienie lokalu mieszkalnego”.

Na mocy art. 73 pkt 47 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 695) art. 15zzu ustawy marcowej otrzymał 18 kwietnia 2020 r. poniższe brzmienie:

„1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 nie wykonuje się tytułów wykonawczych nakazujących opróżnienie lokalu mieszkalnego.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy orzeczeń wydanych na podstawie art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”.

Wskutek zmiany wprowadzonej przez art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem,

przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 159) ust. 2 art. 15zuz ustawy marcowej otrzymał 26 stycznia 2021 r. następujące brzmienie:

„Przepis ust. 1 nie dotyczy:

1) orzeczeń wydanych na podstawie art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956);

2) decyzji o:

a) zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej – wydawanej na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1363),

b) ustaleniu lokalizacji linii kolejowej wydawanej na podstawie ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym,

c) zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1380, z 2020 r. poz. 471 i 2380 oraz z 2021 r. poz. 11),

d) ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie Centralnego Portu Komunikacyjnego, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 234 i 1378),

e) pozwoleniu na realizację inwestycji wydawanej na podstawie ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 933 oraz z 2020 r. poz. 471)”.⁶

Ostatecznie art. 15zuz ustawy marcowej został uchylony przez art. 20 ustawy z dnia 8 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 830); ustawa ta weszła w życie 15 kwietnia 2022 r. z mocą obowiązującą od 24 lutego 2022 r.

4. Odnosząc powyższe ustalenia do niniejszej sprawy, Trybunał przypomina, że w myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych

w Konstytucji. Skarżący musi wykazać zatem, że w wyniku wydania ostatecznego rozstrzygnięcia w jego sprawie doszło do faktycznego i aktualnego naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw (zob.: postanowienia TK z: 3 lipca 2007 r., sygn. SK 4/07, OTK ZU nr 7/A/2007, poz. 83; 29 listopada 2010 r., sygn. SK 37/08, OTK ZU nr 9/A/2010, poz. 119; 29 marca 2012 r., sygn. Ts 327/11, OTK ZU nr 2/B/2012, poz. 247 oraz 18 maja 2016 r., sygn. Ts 150/15, OTK ZU B/2016, poz. 392; zob. także: Z. Czeszejko-Sochacki, *Skarga konstytucyjna w prawie polskim*, „Przeгляд Sejmowy” nr 1/1998, s. 35 i 41; *idem*, *Formy naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw*, [w:] *Skarga konstytucyjna*, red. J. Trzeciński, Warszawa 2000, s. 79-81; W. Wróbel, *Skarga konstytucyjna – problemy do rozwiązania*, [w:] *Księga XX-lecia orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, red. M. Zubik, Warszawa 2006, s. 67). Jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z 14 września 2009 r., sygn. SK 51/08 (OTK ZU nr 8/A/2009, poz. 127): „Celem kryterium aktualności jest zapobieżenie rozszerzeniu skargi konstytucyjnej, polegającemu na upodobnieniu jej do skargi powszechnej (*actio popularis*). Wymagane jest więc wykazanie, że naruszenie ma charakter aktualny, a nie potencjalny – konieczne jest istnienie aktualnego interesu prawnego skarżącego w merytorycznym rozstrzygnięciu skargi”.

Trybunał Konstytucyjny uznaje, że naruszenie, wskazane przez skarżącą, nie ma już charakteru aktualnego. Skarżąca upatruje naruszenia swoich konstytucyjnych wolności i praw w odmowie wykonania tytułu wykonawczego nakazującego opróżnienie lokalu mieszkalnego. Podstawą prawną tej odmowy był art. 15z ustawy marcowej, który decyzją samego ustawodawcy został wyeliminowany z systemu prawnego 15 kwietnia 2022 r.; tym samym od wskazanej daty skarżąca (jako wierzyciel) ma możliwość skutecznego przeprowadzenia egzekucji komorniczej prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w K z marca 2018 r. (sygn. akt .

Aktualność naruszenia konstytucyjnych praw lub wolności oznacza, że podmiot wnoszący skargę konstytucyjną musi mieć interes prawny w merytorycznym rozstrzygnięciu skargi, tymczasem w sprawie skarżącej istnienie tego interesu wobec działań legislacyjnych wygasło. Sytuacja, z którą skarżąca łączy naruszenie swoich praw podmiotowych, może bowiem zostać zmieniona w wyniku złożenia ponownego wniosku o podjęcie przez organ egzekucyjny czynności w celu wykonania tytułu wykonawczego. Oznacza to, że w niniejszej sprawie wobec uchylecia zaskarżonego art. 15z ustawy marcowej stan potencjalnego naruszenia praw skarżącej może zostać usunięty przez zastosowanie środków prawnych, które nie mają charakteru nadzwyczajnego.

Wyklucza to tym samym przekazanie skargi konstytucyjnej do merytorycznego rozpoznania i stanowi o konieczności odmowy nadania jej dalszego biegu; *nota bene* w postępowaniu merytorycznym rozpoznanie skargi zakończyłoby się umorzeniem postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p.TK (por. np. postanowienia TK z 20 lipca 2004 r., sygn. SK 31/03, OTK ZU nr 7/A/2004, poz. 78 oraz 10 lipca 2018 r., sygn. SK 5/17, OTK ZU A/2018, poz. 46).

W związku z powyższym – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK postanowiono jak w sentencji.

Jakub Stelina

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na niniejsze postanowienie w terminie siedmiu dni od daty jego doręczenia.